

Proč vznikl školní obraz?

Vzdělávací cíl: Žáci si uvědomí symbolické významy spojené s návratem T. G. Masaryka do Československa v roce 1918. Získají kritický odstup od informací zprostředkovaných školním obrazem.

Klíčová slova: vznik ČSR, vzdělání, symboly, vztah k minulosti, porovnáváme prameny

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ZKOUMÁNÍ FOTOGRAFIÍ (5 min.)

Prohlížení fotografií s pomocí lupy a četba popisek.

2 POPIS FOTOGRAFIÍ (5 min.)

Označování důležitých prvků na fotografiích a jejich popis. Četba rozšířených popisek.

Žáci nemohou přímo identifikovat postavy na snímku, učitel jim poskytne podpůrné informace. První snímek z Horního Dvoříště zachycuje T. G. Masaryka s dcerou Olgou a synem Janem. V levé části fotografie stojí francouzský vyslanec Clement Simon (s knírkem), v pravé legionář s furažkou Jan Šeba (na druhém snímku stojí nad prezidentem). Na druhé fotografii dominuje muž v uniformě, italský generál Luigi Giuseppe Piccione. Zády k objektivu stojí starosta Tábora Klos. Muž v pozadí nebyl dosud identifikován.

Objekty: žáci mohou zohlednit místo (nádraží), železniční vagón, lampy.

Detaily: žáci si mohou všimnout např. proměn oblečení (Olga Masaryková má nejprve čepici, posléze klobouk).

3 ZKOUMÁNÍ ŠKOLNÍHO OBRAZU (5 min.)

Prohlížení obrazu s pomocí lupy a četba popisky.

4 SROVNÁNÍ OBRAZU S FOTOGRAFIEMI (5 min.)

Hledání rozdílů mezi školním obrazem a fotografiemi a jejich popis.

Obraz propojuje oba výjevy na fotografiích, ačkoliv zachycují různá místa. Lze určit konkrétní jedince (Jan Masaryk, Olga Masaryková, Piccione, Simon, Šeba) a navíc skupiny osob. Obraz zachycuje přítomnost sokolů, železničářů, legionářů z Francie (modré barety) a Itálie (klobouky s péry), politiků a ženu v kroji. Zajímavý detail představují vlajky. Scéna je rozšířena o vítání chlebem a solí.

Žáci v rámci analýzy zjistí, že školní obraz obsahuje daleko větší množství postav a dalších detailů.

5 INTERPRETACE PRAMENŮ (10 min.)

Žáci na základě předchozí analýzy a srovnání fotografií a školního obrazu odpovídají na otázky do textových polí: ? V čem se změnilo vyznění scény na školním obraze? ? K čemu mohl obraz sloužit ve školní výuce?

Obraz působí více reprezentativně. Obsahuje klíčové osoby a skupiny doplněné o důležité detaily (vítání chlebem a solí, přítomnost vlajek).

Žáci by si měli klást otázku, proč byly fotografie v kontextu školy nahrazeny speciálním obrazem, přestože událost ukazují více realisticky. V rámci výuky sloužil obraz jako pomůcka pro reprodukci velkého příběhu národních dějin. Výjev zachycuje konkrétní situaci (Masaryk v Horním Dvořišti), ale zároveň symbolickou událost, jež faktickou obraznost scény přesahuje (konec monarchie, začátek nové éry republiky, návrat prezidenta osvoboditele do vlasti, jednota národa). Obraz nesloužil jen k zapamatování faktů, ale byl též prostředkem osvojení národní identity a sdílení odpovídajících hodnot.

Další možnosti zapojení do výuky:

Učitel může využít přesah k mediální výchově. V době internetu a nových médií se žáci často setkávají s tím, že jsou informace šířeny s pomocí obrazů a že často dochází k účelovým úpravám zobrazení. Učitel podněcuje žáky, aby uvedli příklady obdobných situací jako se školním obrazem.

Kam dál v aplikaci HistoryLab? Se symbolickým znázorněním reálné předlohy v období první republiky mohou žáci pracovat též na příkladu poštovní známky připomínající 20 let od bitvy u Zborova ve cvičení [Proč vydali známku?](#) Osobnost T. G. Masaryka tematizuje také cvičení [Proč vystavovali obraz?](#) S příkladem krajního propagandistického zobrazení v krajní podobě mohou žáci pracovat ve cvičení [Co říkali o obraze?](#)